

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

Resumé

Modrá (Bez. Uherské Hradiště), „Hrubý Díl“. Latènezeit (LTA). Siedlung. Rettungsgrabung.

MOHELNICE (okr. Šumperk)

Škrobárna/garáže ČSAD. Starší a mladší doba železná (platěnická fáze KLPP, latén). Sídliště (?). Záchranný výzkum. Uložení: VM Šumperk

V srpnu až září 2005 proběhl menší záchranný výzkum při stavbě betonárny a jejich přípojek na jižním okraji Mohelnice, východně garáží ČSAD (viz v kap. Doba bronzová). Kromě několika žárových hrobů lužické kultury byly při sledování severnějších úseků přípojek zjištěny na několika místech aktivity kultury platěnické (zlomky keramiky a mazanice – sídliště ?) a též byl zachycen objekt (pravděpodobně sídlištní jáma) z laténského období.

Jakub Halama

Resumé

Mohelnice (Bez. Šumperk). Südrand der Gemeinde. Alt- und Jungeneisenzeit (Platénice Phase der Kultur der Lausitzer Urnenfelder, Laténczeit). Siedlung (?). Rettungsgrabung.

OLBRAMICE (okr. Nový Jičín)

Extravilán. Doba halštatská, platěnická fáze KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících října až listopadu 2004 byl v souvislosti s výstavbou dálnice D 47 (úsek stavby 4707) uskutečněn záchranný archeologický výzkum na katastru obce Olbramice. Lokalita se nachází jihovýchodně od obce na mírném jihovýchodně exponovaném svahu v nadmořské výšce cca 278–282 m. Poloha lokality je na ZM ČR 1 : 10 000, list 15-43-12, určena souřadnicemi 242:57; 255:74; 260:70 a 246:54 mm od Z.J s. č.

Na ploše o rozloze cca 1,8 hektaru bylo zachyceno 41 zahloubených objektů. Z celkového počtu bylo 36 interpretováno jako objekty vzniklé antropogenní činností, 25 mělo především oválný nebo kruhový půdorys a mísovitý profil. Jejich rozměry se pohybovaly v rozmezí cca 0,55–2,2 × 0,6–6,0 m a jejich zahloubení do podloží bylo od 0,1 do 0,6 m. Z těchto objektů byly získány především zlomky keramických nádob, mazanice, ojediněle keramické přesleny. V některých případech se na jejich dnech vyskytoval větší počet kamenů různého tvaru. Obecně je možné tyto objekty interpretovat jako pozůstatky stavebních, výrobních či zásobních jam. Jedenáct objektů bylo interpretováno jako kúlové jamky, dokládající existenci nadzemních dřevěných konstrukcí. V severovýchodní části plochy byly zachyceny čtyři kúlové jamky, které tvořily pravidelný půdorys obdélného tvaru s orientací delší strany JZ–SV a rozměry 3,0 × 2,2 m. Na základě získaného materiálu bylo možné sídliště datovat do platěnické fáze kultury lužických popelnicových polí.

V rámci výzkumu byly provedeny dvě sondy (S1 a S2) zjišťující průběh a profil zvláštního půdního projevu – pásů, které vertikálně protínaly (narušovaly) zkoumanou plochu. Sondy následně prokázaly přírodní původ těchto pásů, vzniklých pravděpodobně erozní činností až po zániku sídliště.

V celé trase plánované dálnice D 47 byla při průzkumu skrytých úseků na podloží zaznamenána přítomnost tzv. šedých skvrn, zdánlivě připomínajících zahloubené pravěké objekty. Obdobná situace nastala i na skryté ploše sídliště v Olbramicích, kde se vedle typických sídlištních objektů objevily i tyto tzv. šedé skvrny. Pět těchto útvarů bylo prozkoumáno a bylo zjištěno, že na rozdíl od sídlištních jam měly ncostré hrany, nepravidelné půdorysy, byly odlišně vyplněny světle šedou jílovitou hlinou a neobsahovaly žádné nálezy hmotné kultury. Lze předpokládat, že tyto skvrny jsou výsledkem oxidačně-redukčních procesů v půdách a s lidskou činností na lokalitě nesouvisí. Problematika zůstává nadále otevřená a bude dále sledována.

Jindřich Hlas, Tereza Krasnokutská

Resumé

Olbramice (Bez. Nový Jičín). Extravilan der Gemeinde. Hallstattzeit, Platénice Phase der Kultur der Lausitzer Urnenfelder. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)

„Mýlina“. LT A. Sídliště, kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum v roce 2005 na lokalitě Olomouc–Neředín, trať „Mýlina“, navázal na výzkumy prováděné v letech 1998–2004. Lokalita se nachází na západním okraji Olomouce na dvou výrazných návrších a v údolí zaniklé vodoteče. Výzkumná sezona začala dokončením výzkumu na parcelách chystaných pro stavbu devíti řadových domů (naposled Peška/Šrámek 2005). K žádným novým významnějším nálezům nedošlo, bylo dokopáno 8 zbývajících čtverců kulturní vrstvy. Ta obsahovala keramické zlomky všech kultur zachycených na této lokalitě (MMK, KZP, KLPP, LT A, B–C, mladší doba římská). V kulturní vrstvě nebylo možné rozlišit jednotlivá období ani podle odlišného zbarvení uložených vrstev, ani podle mechanického, hloubkového zaměřování konkrétních nálezů. Vznik kulturní vrstvy tak lze interpretovat jako hromadění archeologických artefaktů v nižších partiích obou návrší vlivem erozních procesů. V různých úrovních kulturní vrstvy byly nacházeny zahloubené objekty, převážně kúlové jamky. Absence jakéhokoliv datovacího materiálu však neumožňuje jejich kulturní zařazení, a tak ani zmíněné zahloubené objekty nepřinášejí poznatky o mechanismu vzniku a mocnosti vrstvy v jednotlivých fázích osídlení.

Jediná parcela rodinného domu, zkoumaná v roce 2005 na základě oznámení Stavebního úřadu, se nacházela ve středu lokality na nejnižší položeném místě v prostoru inundace zaniklé vodoteče. Na mapě ZM 1 : 10 000, číslo mapového listu 24-22-19, je objekt vytyčen koordinátou 145:255 mm od Z.J s. č., nadmořská výška v místě nálezu je 239 m. Po provedení skrývky ornice o mocnosti 45–50 cm byla na ploše o rozloze cca 100 m² prozkoumána kulturní vrstva pomocí šachovnicového systému čtverců o rozměrech 2 × 2 metry. Kulturní vrstva měla mocnost 60–80 cm, pod ní se nacházela 20 cm silná vrstva černé humusovité hlíny, patrně původní úroveň terénu před počátečním osídlováním lokality. Geologické podloží dosažené v hloubce 1 metru bylo tvořeno hnědožlutým písčitým jílem. Provádění výzkumu značně komplikovala spodní voda, která se objevila v hloubce 80 cm. Výsokou hla-

dínu spodní vody zapříčinila drenáž bezejmenné vodoteče a její zasypání. Nedostatečný odvod vody z pramenné pánve a z dešťových srážek tak zavinil její vzestup na dnešní úroveň.

Po snížení kulturní vrstvy o 20 cm se na JZ okraji zkoumané plochy začala jevit nápadná koncentrace mazanice a velkých fragmentů keramiky typické pro období LT A. Následně byly odkryty i sousední čtverce, pod kterými se očekávalo pokračování objektu. Po snížení kulturní vrstvy o dalších 10 cm a pečlivém začistění se v tmavé kulturní vrstvě vyrýsoval světlejší zásyp obdélné zemnice. Objekt byl prozkoumán jen ze 75 %, protože část objektu zasahovala na vedlejší parcelu. Hloubka objektu od rozpoznávaného půdorysu byla 70 cm a dno těsně nasedalo na geologické podloží. V delší ose byla orientována ve směru V–Z jako převážná větší na starolaténských zemnicích prozkoumaných v předešlých sezonách. Z pozůstatků konstrukčních prvků zemnice byly rozlišeny čtyři kúlové jamky, které svou dispozicí napovídají o existenci sedlové střechy, typické pro tyto stavby ve stupni LT A. Kompletní výplň objektu byla odebrána na vyplavení makrozbytků pro potřebu pozdějších environmentálních analýz. Nález této stavby s obytnou nebo výrobní funkcí a její situace na lokalitě nám také přináší dílčí informace o hydrologických podmínkách na tomto prostoru v období vzniku objektu.

Jaroslav Peška, Filíp Šrámek

Literatura

Peška, J., Šrámek, F. 2005: Olomouc (k. ú. Neředín, okr. Olomouc), „Mýlina“. *Přehled výzkumů* 46, Brno, 263.

Resumé

Olomouc (Kataster Neředín, Bez. Olomouc). „Mýlina“. LT A. Siedlung, Kulturschicht. Rettungsgrabung.

OTROKOVICE (okr. Zlín)

„Chmelín“. Latén. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na trase nově budované komunikace městského obchvatu při překřížení současné hlavní komunikace I/49 mezi Zlínem a Otrokoviciemi východním směrem od místní části Otrokovice-Kvitkovic (SV obchvat silnice I/55 – úseky SO 111 a SO 112) byl v březnu až květnu roku 2004 realizován rozsáhlý záchranný výzkum. Naleziště v prostoru „Chmelína“ je přesně lokalizováno na ZM 1 : 10 000, č. l. 25-31-24, od Z.s.č. 146 a 175 mm (úsek SO 111) a 151 a 153 mm (úsek SO 112 – JV obchvat), od J.s.č. 68 a 81 mm (SO 111) a 61 a 65 mm (SO 112). Chronologicky šestou fází osídlení na lokalitě představují nálezy dvou mělce zahloubených chat obdélníkovitého půdorysu a jedné dvoukomorové pece (obj. č. 612 a 613 na úseku SO 111, obj. č. 1661 na úseku SO 112), předběžně datované do mladšího období kultury laténské (LT C). Nalezené zlomky tuhé keramiky pocházejí vesměs ze situlovitých nádob, zdobených svislým ryhováním, objevily se však i keramické fragmenty s leštěným povrchem.

Jiří Kohoutek

Resumé

Otrokovice (Bez. Zlín). „Chmelín“. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

OTROKOVICE (okr. Zlín)

„Chmelín“. Doba laténská. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum vyvolaný stavbou obchvatu Otrokovice bezprostředně navázal na plochy zkoumané v roce 2004 a rozšířil je severním a jižním směrem. Sídlištní objekty laténského období jsou řídce rozptýleny po celé odkryté ploše, vzhledem k velké mocnosti skrývaných podorničních vrstev jsou evidentně zachycována jen jejich dna či zbytky v podobě kulturních vrstev s nálezy. V roce 2005 se podařilo zdokumentovat dvojici zahloubených chat, z nichž jednu s výrazným otopným zařízením a s řadou jam vyplněných struskou je možné interpretovat jako výrobní objekt. Z dalšího objektu byl získán početný soubor zlomků jantaru, dokládající snad jeho místní zpracování.

Jiří Kohoutek, David Parma

Resumé

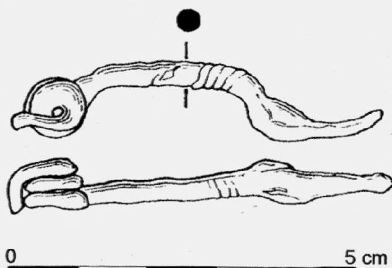
Otrokovice (Bez. Zlín). „Chmelín“. Latènezeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

PODIVICE (okr. Vyškov)

„Na valech“. Doba laténská. Hradisko. Ojedinelý nález.

V lednu 2006 obdržel P. Fojtík z prostějovského pracoviště ÚAPP Brno kolekci předmětů z hradiska „Na valech“, katastr obce Podivice, okr. Vyškov (ZM 1 : 10 000, list 24-24-21, okolí bodu 26:138 mm od Z.J s. č.; k lokalitě podrobněji Čížmář 2004, 208), které zde získali Mojmir a Radim Malečkoví, amatérští badatelé, jež se dlouhodoběji zabývají archeologickou prospekci na území vojenského újezdu Březina, okr. Vyškov. Časné halštatské (Fojtík – Golec 2006) a vrcholné středověké nálezy (Fojtík et al. v tisku) byly již souhrnně vyhodnoceny a publikovány, nepovšimnutý však dosud zůstal poněkud osamocený předmět náležející době laténské. Jedná se o zlomek železné spony (obr. 5), kterou můžeme na základě její typologické příslušnosti přiřadit stupni LT B. V širším kontextu se tak jedná o zajímavý doklad občasné se objevujících laténských sídlištních (?) aktivit v areálech „pravěkých“ fortifikovaných výšinných sídlišť (namátkou např. Čížmář 2004, 204) a je nutné jej též vést v paritnosti.

Pavel Fojtík, Mojmir a Radim Malečkoví

Obr. 5. Podivice, hradisko „Na valech“. Laténská železná spona.
Podivice, Burgwall „Na valech“. Latènezeitliche Eisenfibel.